

Oppvekstplan Kvitsøy kommune

2018-2030

Innhold

1.Forord

1.1 Formål med planen	4
-----------------------------	---

2.Å vokse opp på Kvitøy

2.1 Presentasjon av Kvitøy barnehage, skole og SFO	5
2.2 Barnehagen	5
2.3 Barnehageloven og Rammeplan for barnehagen	5
2.4 Skolen	5
2.5 Opplæringsloven sier noe om formålet for opplæringen	6
2.6 Samarbeid hjem-barnehage og hjem-skole	6
2.7 Skolefritidsordningen	7
2.8 Fokusområder	7

3.Analyse av nåsituasjonen og satsingsområder

3.1 Barnehagens verdigrunnlag og satsingsområdet	7
3.2 Skolens verdigrunnlag og satsingsområdet	9
3.3 Inkluderende praksis	10
3.4 Et godt læringsmiljø med rom for å være seg selv	10

4.Å se hele barnet

4.1 Om «Tidlig innsats»	10
4.2 Tidlig innsats i barnehage og skole	11
4.3 Psykisk helse og livsmestring	11
4.4 Psykisk helse og livsmestring i barnehagen	11
4.5 Psykisk helse og livsmestring i skolen	12
4.6 Risikofaktorer i barns oppvekst	12
4.7 Samarbeidspartnere-interkommunalt samarbeid	12
4.8 PPT	12
4.9 Barnevern	12
4.10 Helsestasjon	13
4.11 Ressursteam	13

5.Fritid og kultur

5.1 Kulturavdelingen	14
5.2 Frivillige lag og organisasjoner	14
5.3 Fritidstilbud for barn og ungdom, høsten 2018	15
5.4 Fysisk aktivitet og anlegg	15
5.5 Natur og fritid	15
5.6 Fritidstilbud for barn og unge-variasjon og samhandling	16
5.7 Oversikt over aktuelle tiltak i forhold til kultur og fritid.....	18

6.Utdanningsløpet

6.1 Barnehagen som en del av det livslange læringsløpet	18
6.2 Barnehagestart og overgang innad i barnehagen	19
6.3 Overgang fra barnehage til skole	19
6.4 Overgang fra barnehage til SFO	19
6.5 1-10 klasse	19
6.6 Hovedtrinnenes fokusområder	20

6.7 Overgang til videregående	20
7. Framtidsbildet	20
8. Det fysiske miljøet	21
8.1 Det fysiske miljøet og bygninger	21
8.2 Åpen barnehage	22
9. Handlingsplan/målsettinger	22
9.1 Samarbeid mellom barnehage og skole, «blågrønt» oppvekstsenter	22
9.2 Fokus på trygge oppvekstvilkår – etter Rogfast	23
9.3 God faglig kompetanse i barnehage og skole – også etter Rogfast	23
10. Gjennomføring og oppfølging av oppvekstplanen	24
10.1 Oppfølging – rutiner og system	24
11. Barndommen	25
12. Kilder	26

1.Forord

1.1 Formålet med planen

I kommunal planstrategi, samt etterfølgende vurderinger i forbindelse med kommuneplan- og temaplanarbeidet, ble det vedtatt å utarbeide en oppvekstplan for Kvitsøy kommune. Det ble opprettet en administrativ arbeidsgruppe bestående av styrer i barnehagen, rektor og skolefaglig ansvarlig i tillegg til en lærer fra barnehagen og en fra skolen. Formålet med planen er å synliggjøre samspillet mellom tjenestene innenfor oppvekst og å sette barna og de foresatte i sentrum. Planen, formelt en temaplan, vil være et verktøy for ledelsen av oppvekstavdelingene i kommunen og være retningsgivende for tiltakene som skal gjennomføres. Forbehold om tilstrekkelige økonomiske rammer og endringer i politiske eller administrative vurderinger.

I forbindelse med kommunesammenslåingen 01.01.2020 vil kommunen ha behov for en revisjon av planen da Rennesøy og Finnøy går ut av det interkommunale samarbeidet (PPT og barnevern) med Randaberg og Kvitsøy, og blir en del av Nye Stavanger.

Kvitsøyfolk har tradisjon for å bry seg om hverandre. Trenger en hjelp i barnehage, skole og SFO er gjennomgangstonen: «Det ordner seg nok!». I utviklingen av oppvekstplanen var det viktig for enhetene å samarbeide med foreldrerepresentantene (SU barnehage og FAU skole), for et bredest mulig utgangspunkt i det videre arbeidet. Foreldrerepresentantene har uttalt seg om hva som fungerer godt innenfor enhetene, og hva de ser for seg at disse skal utvikle seg mot i de nærmeste årene. Innspillene vil bli arbeidet med i alle enhetene.

2. Å vokse opp på Kvitsøy

Det er godt å vokse opp på Kvitsøy hvor omgivelsene er oversiktlige. Forholdene er små, alle kjenner alle, noe som oppleves trygt både for barn og foresatte. Nærhet til natur og sjø, vær og vind oppleves positivt. At avstandene er korte og med lite trafikk, gjør at sykkelen kan brukes til og fra skole og aktiviteter. Familietradisjonene og storfamilien står sterkt, ofte med tradisjonelle mønstre. Siden det er *en* skole og *en* barnehage er nærmiljøene kjente for barna. Det er som regel de samme voksne de treffer igjen i de ulike fritidsaktiviteter. Da barneskole og ungdomsskole er samlokalisert, leker barna på tvers av aldersnivå. Barnekulla varierer og det kan være få jevnaldrende å leke med. Da er det fint å kunne ha venner på ulike alderstrinn. De fleste unge mener det er et godt ungdomsmiljø. Foresatte på Kvitsøy ses på som ressurssterke, og følger godt opp barna sine.

2.1 Presentasjon av Kvitsøy barnehage, skole og SFO

Barnehage, skole og SFO er regulert av retningslinjer gitt av statlige myndigheter gjennom lovverk, forskrifter, rundskriv, stortingsmeldinger, rammeplan i barnehagen, læreplan i skolen, FN's barnekonvensjon med mer som danner grunnlag for det regelverk enhetene styres etter. Det er i planen lagt vekt på å ivareta helhet og sammenheng i elevenes utvikling og læring, både sosialt og faglig, i tråd med ovennevnte retningslinjer og lovverk samt kommunens egne vedtekter og fokusområder.

FN's barnekonvensjon (2003) er en traktat med 45 artikler om menneskerettigheter som omhandler sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter til barn anerkjent av landets lover. Konvensjonen danner hjørnesteinen i alt arbeid med barn og vil derfor refereres til i planen.

2.2 Barnehagen

Kvitøy barnehage er kommunens pedagogisk tilrettelagte tilbud for barn under skolepliktig alder. Å være gode på omsorg og oppdragelse, lek og læring er barnehagepersonalets viktigste oppgaver. Barnehagen er delt inn i to avdelinger; Sjøstjerna 0-3 år og Kråkebolla 3-6 år. Barnekullene varierer, men fordelingen er noenlunde lik hvert år. 7-9 barn på Sjøstjerna og 16-18 barn på Kråkebolla.

2.3 Barnehageloven og Rammeplanen for barnehagen

Barnehageloven regulerer barnehagene i Norge. Loven gjelder både private og offentlige barnehager. Stortinget har i lov av, 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (Barnehageloven, 2005), fastsatt overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Rammeplanen, 2017) fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Ny Rammeplan trådte i kraft 1. august 2017.

Rammeplanen sier noe om barnehagens formål og innhold:

- *Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg. Barna skal bli sett, respektert og utvikle tillit.*
- *Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek. Lekens egenverdi skal anerkjennes, og det skal gis gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.*
- *Barnehagen skal fremme danning. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.*
- *Barnehagen skal fremme læring. Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære å mestre.*
- *Barnehagen skal fremme vennskap og felleskap. Alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for felleskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.*
- *Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.*

2.4 Skolen

Kvitøy skole er en fådelt grunnskole med 1.-10. klasser. Rektor er kommunens skolefaglig ansvarlig, kommunens representant i Randaberg interkommunale PP-tjeneste og ansvarlig for kommunens voksenopplæring. Voksenopplæringen gis i samarbeid med Stavanger kommune, ved Johannes Læringssenter. Tilbudet gis til voksne med rettigheter i forhold til (Introduksjonsloven, 2003).

2.5 Opplæringsloven sier noe om formålet med opplæringen

- *Opplæringen i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet, åpne dører mot verden og framtiden og gi elevene og lærlingene historisk og kulturell innsikt og forankring.*
- *Opplæringen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdiene som òg kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.*
- *Opplæringen skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståelsen av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.*
- *Opplæringen skal gi innsikt i kulturelt mangfold og vise respekt for den enkelte sin overbevisning. Den skal fremme demokrati, likestilling og vitenskapelig tenkemåte.*
- *Elevene og lærlingene skal utvikle kunnskap, ferdighet og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. De skal få utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang.*
- *Elevene og lærlingene skal lære å tenke kritisk og handle etisk og miljøbevisst. De skal ha medansvar og rett til medvirkning.*
- *Skolen og lærebedriften skal møte elevene og lærlingene med tillit, respekt og krav og gi dem utfordringer som fremmer danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeides. (Opplæringsloven, 1998)*

2.6 Samarbeid hjem-barnehage og hjem-skole

Barnehage og skole skal legge til rette for et nært og forpliktende samarbeid med hjemmet gjennom jevnlig oppdateringer, informasjon, møter og involvering av de voksne ved behov. Respekt for hjemmet og foresattes rett til å oppdra egne barn skal vektlegges, og partene skal forplikte seg på å samarbeide til det beste for barnet. Slik vil en danne et godt grunnlag for at barnet lykkes både sosialt og faglig.

Samarbeidsutvalget (SU) skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom hjem-barnehage og hjem-skole. SU består av foresatte, ansatte i barnehage/skole og en politisk representant. I skolen er også elevene representert. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for alle parter som på ulike måter har et ansvar for barnehagens og skolens innhold og drift. Representantene kan komme med råd og innspill og arrangere dugnader, temakvelder og andre arrangementer som kan skape kontakt mellom hjemmene og barnehage/skole. Skolen har i tillegg foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) og skolemiljøutvalget (SMU) som faste samarbeidspartnere for foreldreinnflytelse.

2.7 Skolefritidsordningen

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for barn på 1. – 4. års trinn. For barn med særskilte behov 1. – 7. års trinn (Opplæringsloven, 1998). SFO er i lokaler tilknyttet skolen. Rektor er ansvarlig. SFO-leder ordner det daglige og har jevnlig møter med rektor.

Ordningen skal være en trygg og inkluderende plass for barn utover skoletiden. De ansatte skal legge til rette for et miljø som inkluderer alle uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og alder. Barna skal være med i alle daglige gjøremål. Det skal legges til rette for at barna kjenner seg nyttige og at det føles positivt å gjøre noe for andre.

2.8 Fokusområder

SFO-tilbudet i Kvitsøy kommune har noen utvalgte områder:

- *Skape og opprettholde gode relasjoner til barna gjennom sosialt medansvar*
- *Utvikling gjennom variert lek*
- *Kultur, idrett og friluftsliv*
- *Voksne som gir omsorg og trygghet*

De ansatte skal arbeide aktivt med å forebygge mobbing gjennom å fremme inkludering. De skal motivere barna til å samhandle på en positiv måte, veilede og tilrettelegge.

Medbestemmelse gjennom å lytte til barna og oppfordre dem til å si sin mening, skal vektlegges. SFO-leder, i samarbeid med rektor, skal legge til rette for at de ansatte drar i samme retning, og har gjensidige forventnings- og rolleavklaringer.

Kvitsøy har et rikt kulturliv som barna gjennom året skal bli kjent med. De skal ta i bruk Aktivitetshallen, Sandrenna og Grøningen, Skateparken, krabbefiske i Nordbøvågen, Hummermuseet, Klatreparken m.m. I tillegg legges det til rette for besøk i lokale bedrifter og organisasjoner.

3. Analyse av nåsituasjonen og satsingsområder

3.1 Barnehagens verdigrunnlag og satsningsområdet

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng» (Rammeplanen, 2017)

Kvitsøy barnehage skal være et godt sted å være. De voksne skal være gode medmennesker med respekt og toleranse for hverandre. Barna skal kjenne seg trygge og hevde seg på en positiv måte. Trivsel, humor og frihet til å velge står sentralt. Å se hvert enkelt barn, foreldre og kollega vektlegges. Barnehagens slagord er: «EG SER DEG!»

Ny regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Den er et av flere virkemidler som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Den regionale ordningen for kompetanseutvikling skal stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, universiteter og høyskoler, fylkesmennene og andre aktører. Ordningen bør ses i en sammenheng med andre satsinger og kompetansetiltak. Den bidrar til å støtte implementering av rammeplanen, og bygger på St meld. 19 (2015-2016): Tid for lek og læring — Bedre innhold i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017). Barnehagen er som skolen med i regionalt partnerskap, se avsnitt under om skolens verdigrunnlag.

Sentrale punkter i ordningen er:

- *Barnehagen vurderer sitt behov for kompetanseutvikling*
- *Samarbeidsfora utvikler en langsiktig plan for kompetanseutvikling, basert på behovene i regionen.*
- *Kompetanseutviklingsplanen gir en felles retning og større forutsigbarhet for barnehager, eiere, universiteter og høyskoler, og andre aktører.*
- *Aktørene bidrar til samskaping og gjensidig læring som endrer praksis.*
- *Universiteter og høyskoler får en mer praksisnær kompetanse.*

(Utdanningsdirektoratet)

BARNA I BARNEHAGEN TRENGER EI HÅND Å HOLDE I:

DE ANSATTE I BARNEHAGEN VIL HA ET STORT FANG:

3.2 Skolens verdigrunnlag og satsingsområdet

Skolen er forpliktet gjennom gjeldene læreplan, lover og forskrifter. Noen viktige områder/satsingsområder ønskes nærmere belyst.

Ved skolestart høsten 2020 blir det innført nye læreplaner. «Fagfornyelsen» (Utdanningsdirektoratet, 2018), arbeidet med læreplanene i fag, skal bygge videre på dagens læreplanverk, Kunnskapsløftet LK06 (Utdanningsdirektoratet, 2016). Samtidig blir «Generell del» (Utdanningsdirektoratet, 2015) erstattet av «Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen» (Utdanningsdirektoratet, 2018).

LK06 blir erstattet av Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020, LK20. Den nye læreplanen vil fremdeles være målbasert. Verdier og prinsipper skal inn i læreplaner for fag. Læreplanene i LK20 skal blant annet gjøre elevene bedre i stand til å møte og finne løsninger på dagens og fremtidens utfordringer.

Overordnet del skal utdype verdiene i formålet, gi prinsipper for læring og utvikling samt prinsipper for skolens praksis. Formålet med opplæringen ligger fast og gir et bredt mandat for opplæringen (se over).

Skoleåret 2019 – 2020 vil bli et overgangs-/forberedelsesår der skolen og skoleeier får mulighet til å gjøre seg kjent med det nye læreplanverket, LK20, samt forberede seg på å ta det i bruk (Utdanningsdirektoratet, 2018).

Kvitsøy skole har som lokalt satsingsområde valgt å se nærmere på skolen som organisasjon. Våren 2018 startet skolen arbeidet med føringene i ny «Overordnet del». Skolen har også et ekstra fokus på trivsel hos personalet, dette håper vi vil gjenspeiles hos elevene. Rektor og skolens teamledere vil høsten 2018 lage en handlingsplan for det videre arbeidet.

Satsingsområde «God klasseledelse» er forankret hos personalet, men vil med jevne mellomrom bli tatt opp igjen slik at også nyansatte drar i samme retning.

Våren 2019 starter skolens ledergruppe planleggingen av satsingsområdet «lesing og skriving» (forutsatt at vi blir tatt ut i 2019), som er et prosjekt i samarbeid med andre kommuner (se under). Satsingsområde vil være langsiktig.

Kvitsøy kommune har inngått en forpliktende samarbeidsavtale «Plan for partnerskapet i Utdanningsregion Midt-Rogaland». Bakgrunnen for avtalen er Stortingsmelding 21 (Meld. St. 21 (2016 – 2017): Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen) (Kunnskapsdepartementet, 2017). Det legges til rette for kompetansenettverk mellom kommunene, universiteter og høyskoler. Partene skal bli enige om hvordan de statlige midlene skal brukes og fordeles i tillegg til et langsiktig arbeid i lokale kompetansenettverk. Med i avtalen er Randaberg, Strand, Sola, Finnøy, Rennesøy, Hjelmeland og Stavanger. I samarbeidet er vi opptatt av «Samskaping og samhandling på tvers for elevene våre». Fra og med høsten 2019 (med forbehold, se over) vil Kvitsøy skole være en del av et «lærende nettverk» som handler om å etablerer strukturer og arbeidsformer lokalt. Nettverket vil være en arena for erfaringsutveksling, refleksjon og faglig utvikling der skolens praksis støttes opp av relevant teori og forskning. I nettverket samarbeider vi med utvalgte skoler i en eller flere av samarbeidskommunene som også har lesing og skriving som satsingsområde. I tillegg er Universitetet i Stavanger (UIS) samarbeidspartner. Dette vil forbedre skolens praksis.

3.3 Inkluderende praksis

Skolen er opptatt av å ha en inkluderende praksis der fellesskapet i skolen skal prege måten skolen møter elevene hver dag. Det legges vekt på at den enkelte elev skal kjenne tilhørighet i egen klasse, men også på hovedtrinnene. For å tilpasse opplæringen på en inkluderende måte skal all undervisning skje i samhandling med klassen og på tvers av klasser og trinn. Eleven skal i minst mulig grad ut av fellesskapet med de andre. Om/når elever blir tatt ut for å ha undervisning utenfor egen klasse skal det være en grundig vurdering som ligger til grunn. Kan læreren endre læringssituasjonen eller forholdet lærer/elev for å oppnå et tilfredsstillende læringsutbytte før slike avgjørelser tas, skal dette prioriteres. Likeverdig opplæring innebærer at læreren ser den enkelte elev, setter seg inn i dens forutsetninger og behov og behandler elevene ulikt men likeverdig (Utdanningsdirektoratet, 2015). Rektor skal være informert når elever tas ut av fellesskapet med de andre.

3.4 Et godt læringsmiljø med rom for å være seg selv

Kjennetegn på godt læringsmiljø:

- Skolen har en god ledelse som kontinuerlig arbeider med å forbedre ulike sider ved læringsmiljøet og har gode rutiner for arbeidet med mobbing.
- Skolen har utviklet en god klasseledelse preget av gode relasjoner mellom lærer og elev.
- Skolen har positive relasjoner mellom elevene og en kultur for læring blant elevene.
- Skolen har gode relasjoner og et godt samarbeid med foreldrene.

(Utdanningsdirektoratet, 2016)

Kvitøy skole skal jobbe kontinuerlig for å forbedre læringsmiljøet og ha gode rutiner for å avdekke uønsket oppførsel, samt iverksette gode tiltak.

«Alle elever har rett til et godt læringsmiljø. Et godt læringsmiljø er en forutsetning for elevenes faglige og sosiale utvikling». (Utdanningsdirektoratet, 2016)

Skolens miljøteam skal legge til rette for positive aktiviteter i friminuttene (blant annet trivselsledere), legge til rette for gode samtaler med elevene, felles lunch, morgensamlinger, aktivitetsturer, juleverksted, avslutninger og lignende. Det skal lages en plan over arbeidet. Miljøteamet skal ha særlig fokus på elever som faller utenfor fellesskapet. Skolen har plikt til å sikre at elevene har et godt psykososialt miljø Kapittel 9A (Opplæringsloven, 1998).

4. Å se hele barnet

4.1 Om «Tidlig innsats»

Tidlig innsats i barnehage og skole vil si å målrette innsatsen på et tidligst mulig tidspunkt. Om barnet ikke mottar hjelp og støtte raskt, kan dette få alvorlige konsekvenser for trivsel og

utvikling. Personalets kompetanse er avgjørende for å kunne oppdage behov for ekstra støtte i barn og unges utvikling, risikofaktorer og tilpasning. Personalet må i tillegg ha kunnskap og handlingskompetanse ved bekymring for vold, overgrep og omsorgssvikt.

4.2 Tidlig innsats i barnehage og skole

God oppfølging allerede i barnehagen styrker mulighetene for et godt skoleløp og reduserer sannsynligheten for frafall i videregående skole. Denne sammenhengen er forholdsvis nylig drøftet og dokumentert i et stort EU-initiert forskningsprosjekt (EU, 2014).

En av de kvalitetene som kjennetegner en god barnehage, er godt språkarbeid. Språket er nøkkelen til læring og sosial utfoldelse for det enkelte barn. Betydningen av å lære språklige og kommunikative ferdigheter kan knapt overvurderes. Språket muliggjør mestring og deltakelse i lek, og gjør det enklere å lære nye ting. Språk og kommunikasjon er i fokus. Uttale, begrepslæring og tospråklighet er faktorer som styrkes i et godt språkmiljø, både i lekegrupper og samspill/språktrening med enkeltbarn.

Stortinget har vedtatt endringer i opplæringsloven som innebærer at skolen har plikt til å gi tilbud om intensiv opplæring til elever på 1. – 4. trinn som står i fare for å henge etter i lesing, skriving eller regning (endringen gjelder fra og med 1. august 2018). Kvitsøy skole har over tid hatt fokus på dette, og skal framover fortsette det målrettede arbeidet.

Skolens spesialpedagogiske team har jevnlig oppfølgingsmøter med kontaktlærere, faglærere og foresatte for å igangsette og følge opp tiltak. I tillegg til tidlig innsats på småskoletrinnet har skolen også igangsatt en prøveordning med noen parallellagte fag. Dette for å kunne dele mellom- og ungdomsskoletrinnet i mindre læringsgrupper på tvers av alder i tillegg til å gi elevene en større gruppetilhørighet. Skolen mener den vil klare å tilpasse opplæringen på en bedre måte gjennom parallelleggingen. Dette gjelder både enkeltelevens faglige utbytte og elevenes behov for å ha flere å «spille» på, særlig i klasser med få elever.

4.3 Psykisk helse og livsmestring

Helsedirektoratet definerer psykisk helse som utviklingen av og evnen til å mestre tanker, følelser, atferd og hverdagens krav.

Begrepet livsmestring handler om å kunne forstå og ha muligheten til å påvirke avgjørende faktorer for mestring av eget liv:

«Livsmestring kan ses som et menneske sine ferdigheter og evne til å tilegne seg praktisk kunnskap som hjelper den enkelte til å håndtere medgang, motgang, personlige utfordringer, alvorlige hendelser, endringer og konflikter på en best mulig måte. Å skape en trygghet og tro på egne evner til å mestre også i fremtiden.»
(helsedirektoratet).

4.4 Psykisk helse og livsmestring i barnehagen

God psykisk helse og livsmestring hos barn og unge starter fra barna er små. Rammeplanen påpeker at barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barn som er en del av trygge og nære relasjoner med voksne, utvikler en positiv forventning til nære samspill med andre. Man kan si at barnets gode relasjoner opptrer som et grunnleggende fundament for sunn psykisk helse, og barnets evne til læring. Først når barnet opplever grunnleggende trygghet, kan barnet bruke energi på utforskning, utvikling og læring.

I Kvitsøy kommune skal barna oppleve voksne som har evne til å inngå i positive og sensitive samspill med barna. Personalet skal til enhver tid ha god kunnskap om barns tilknytningsatferd.

4.5 Psykisk helse og livsmestring i skolen

Alle barn har rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø der den enkelte elev opplever trygghet og sosial tilhørighet. Opplæringsloven kapittel 9A fremhever skolens ansvar for å sikre et læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal også forebygge sykdom, lidelse og problemer.

Et godt læringsmiljø hvor elevene opplever felleskap og mestring kan styrke og virke beskyttende på barns psykiske helse. Forskning viser at vennskap og tilhørighet i jevnaldringsgruppen synes å ha en beskyttende effekt i forhold til psykisk helse, selvtillit og trygghet. Skolens arbeid med å skape et godt psykososialt miljø vil dermed ha en avgjørende betydning på elevenes psykiske helse og deres livsmestring.

4.6 Risikofaktorer i barns oppvekst

Kvitsøy er oversiktlig og gjennomskiktig. Barna er synlige, det er få å «gjemme» seg bak. Dette gjelder spesielt i skolesammenheng. Barnekulla varierer, og ved få jevnaldrende kan det være vanskelig å finne venner. For barn som føler seg annerledes kan det bli viktig å ikke skille seg ut. Ulikheter blir ikke dyrket, heller begrenset. Barnehage og skole jobber kontinuerlig for å sikre at barn ikke faller utenfor, blant annet gjennom samarbeid med andre instanser.

4.7 Samarbeidspartnere – interkommunalt samarbeid

Kvitsøy Kommune samarbeider med Randaberg Interkommunale PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste) omfatter både Randaberg, Rennesøy og Kvitsøy. Randaberg barnevern omfatter også kommunene Rennesøy, Finnøy og Kvitsøy.

4.8 PPT

Arbeidsoppgavene til PPT er hjemlet i opplæringsloven § 5-6 og barnehageloven § 19 e. Målgruppen er barn/unge fra 0-15 år med spesielle opplæringsbehov. PP-tjenesten gir råd og veiledning om opplæring, trivsel og tilpasning i hjem, barnehage og skole.

PPT skal:

- Utrede barns behov og gi råd til foreldre, barnehager og skoler om spesialpedagogiske opplæringstiltak.
- Utarbeide sakkyndig vurdering
- Logopedisk trening, kompetanseheving og organisasjonsutvikling,
- Henvise til 2-linjetjeneste og statlig pedagogisk støttesystem,
- Samarbeide med andre kommunale tjenester for å kunne gi best mulig helhetlig tilbud.

Barnehage og skole har egne kontaktpersoner i PP-tjenesten i tillegg til jevnlig møter på Kvitsøy.

4.9 Barnevern

Målgruppen i barnevernet er barn og unge under 18 år. Barnevernstjenestens skal bistå barn og unge og deres foresatte når kriteriene for bistand er tilstede (Barnevernsloven, 1992)). Barn

og familier som har behov for hjelp skal primært få hjelp i sitt eget hjem. Overordnet mål er å beskytte barn mot omsorgssvikt og motvirke at barn lider fysisk eller psykisk overlast. Barnevernet har ansvar for å vurdere alle henvendelser og meldinger som kommer, sette i gang undersøkelser og iverksetting tiltak. Kvitsøy barnehage og skole har egen kontaktperson i barnevernet.

4.10 Helsestasjon

Helsestasjonen gir et gratis og frivillig tilbud til alle barn i alderen 0-20 år og deres familier. Kvitsøy kommune kjøper tjenesten fra Randaberg kommune. Helsesøster er på Kvitsøy en dag i uken. Spedbarn, førskolebarn, skolebarn og deres familier blir fulgt opp. Skolehelsetjenesten driver med forebyggende arbeid som vaksinerer, helseundersøkelse, helseopplysning, samtalepartner og undervisning.

4.11 Ressursteam

Barnehagetyrer og rektor er en del av et ressursteam i kommunen som møtes fire ganger i året. Her deltar PPT, helse-og sosialkonsulent, helsesøster, sosiallærer, ansvarlig for spesial pedagogisk undervisning på skolen og barnevern. Generelle utfordringer blir diskutert og forskjellige temaer drøftes. Er det spesielle saker, møtes de ressursene som har ansvar i enkeltsaker.

5. Fritid og kultur

Fritid er en viktig kilde til god livskvalitet for mennesker i alle aldre. Det handler om tiden man råder over selv, muligheten for å hente seg inn, dyrke egne interesser, aktiviteter og sosiale relasjoner. FN's barnekonvensjon, artikkel 31 (2003), slår fast at:

«... alle barn har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.».

Barneombudet tolker dette slik:

«Du har rett til å ha en fritid som du kan bruke til hva du vil. Du skal også få hvile deg og ha tid til å leke. Samtidig skal du få lov til å oppleve kunst og kultur som teater, film, utstillinger og til å lese bøker. Du skal også få være kreativ og skape ting selv.»

Det handler om tiden barna ikke spiser, sover eller er i barnehage, skole og SFO.

Barn og unge bruker fritiden sin på andre måter enn tidligere generasjoner. Andelen barn i barnehage har økt og SFO-tilbudet gjør at de minste barna tilbringer mer tid på skolens område. Samtidig viser tidsbruksundersøkelsen (2010, 9-79 år) at barn og ungdom har mer tid til rådighet sammenlignet med tidligere tiår. Samme undersøkelse viser at barn i alderen 9-15 år bruker mer tid foran skjerm, samtidig som de ønsker mer tid sammen med venner.

Organiserte fritidsaktiviteter som idrettslag, musikkorps og aktivitetsklubber fyller flere viktige funksjoner i barn og unges liv. Fritidsaktivitetene er sosiale møteplasser der vennskap knyttes, nettverk bygges og sosiale og åndelige ferdigheter utvikles. Det er viktig å skape vilkår for at barn og unge skal kunne delta i et levende og mangfoldig kulturliv, også på fritiden sin. Dette er en allmenn oppfatning.

5.1 Kulturavdelingen

Kvitsøy Kommune (KK) har et særskilt ansvar for å tilby et vidt spekter og bredde i kulturlivet for barn og unge. Det meste av kulturlivet drives på frivillig og privat basis både av organisasjoner og enkeltmennesker. Administrativt har kulturavdelingen 0,5 årsverk (2018) fordelt på to stillinger, kommunalleder og administrasjons- og kulturkonsulent. I tillegg benyttes det lønnsmidler inn mot kulturskolen, fordelt på flere mindre stillinger.

I kommunestyret har det ved noen anledninger blitt fremmet forslag om å tilsette en kommunal ungdomsarbeider. Forslaget har ikke fått tilstrekkelig tilslutning politisk, og har heller ikke blitt anbefalt fra administrativt hold.

Kulturavdelingen har ansvar for å planlegge og gjennomføre årlige kulturarrangement, samordne og markedsføre kulturaktiviteter i kommunen, ungdommens kulturmønstring og kulturskolen, herunder skolekorps og tilbud om individuell undervisning i piano, gitar og gruppeundervisning i kunst. Kommunen støtter i tillegg opp under frivillig arbeid gjennom tildeling av kulturmidler og økonomiske tilskudd til bygg og utlån av egne lokaler/anlegg til ulike aktiviteter.

Barn og ungdom på Kvitsøy kan velge mellom ulike fritidstilbud. Det er stort sett praktisk mulig å kombinere deltakelse i ulike aktiviteter. Kulturavdelingen har fokus på å sikre samkjøring og å unngå tidsmessige konflikter gjennom arbeidet med kulturkalenderen. Det er vanlig praksis at det er dialog mellom ulike aktører ved oppstart av nye aktiviteter eller endringer av f.eks. treningstider. Samkjøringen er viktig for å unngå situasjoner der barn og ungdom blir tvunget til å velge vekk fritidstilbud de egentlig ønsker å benytte seg av.

5.2 Frivillige lag og organisasjoner

Kvitsøy kommune har et rikt kulturliv. Antall lag og organisasjoner vitner om en aktiv og engasjert befolkning som er opptatt av lokalsamfunnet sitt. Det finner sted flere årlige arrangement der barn og unge i er målgruppen blant annet Kvitsøymila, Grøtfest, Lys Våken, HalloVenn, St.Hansfeiring, og 17.mai feiring. Hovedvekten av fritidstilbudene for barn og ungdom har et fast tidspunkt i uka, og gjentas enten ukentlig eller annenhver uke.

Sport og idrett er den delen av kulturlivet som får størst oppslutning i befolkningen, enten ved aktiv utøvelse i egen regi eller ved at sportslige konkurranser er underholdning. Kvitsøy idrettslag (KIL) er her en viktig aktør, med tilbud for barn og unge både i fotball og volleyball. Innen fotball er barn og unge, per høst 2018, organisert i seks lag i alderen 7-16 år. Alle lagene inneholder spillere fra flere årskull (2-5 årskull). De yngste barna er ikke med i seriesystemet. Det varierer hvorvidt lagene har en eller to treninger i uken. Volleyball er det inn i to lag, henholdsvis 4-6.klasse og 7.klasse - 1.videregående.

Idrettslaget driver ungdomsklubb på klubbhuset med åpningstider fredag og søndag. Lokalene er blitt pusset opp og det er gjort grep for å sikre større aktivitet og variasjon i tilbudet tilknyttet ungdomsklubben. Start fra og med høst 2018.

Ut over tilbud i regi av idrettslaget, er det en del tilbud for ulike aldersgrupper i kristen regi. Disse kjennetegnes ved at det er andakt, altså kristen forkynnelse. De fleste av disse tilbudene holder til på Kvitsøy bedehus (KB) i regi av bedehuset eller organisasjonen Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM). I tillegg til andakt er det ulike leker, hobbyaktiviteter, mat og sosialt samvær. NLM har flere fritidstilbud for barn og unge fra 4 - 18 år. De fleste tilbudene har

samlinger annenhver uke. Det er samkjøring i tidspunkt for noen av tilbudene. Gjelder de som har samme målgruppe. Både søndagsskolen, ungdomsforeningen og Alfa (bibelgruppe) er tilknyttet KB. I tillegg har Den norske kirke (DNK) miniklubb for de yngste, mens Kristen idrettskontakt (KRIK) har samlinger for ungdom. Det finnes i tillegg egne fritidstilbud for hele familien, med faste møtepunkt gjennom hele året.

5.3 Fritidstilbud for barn og ungdom, høsten 2018

		Målgruppe i alder																	
Fritidstilbud	Arr:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Fotball	KIL																		
Volleyball	KIL																		
Ungdomsklubb	KIL																		
ICHTHYS (ungd.gr.)	NLM																		
Vårbud for jenter	NLM																		
Aktivitetsklubber *	NLM																		
Barnekor	NLM																		
Ungdomsforening	KB																		
Alfa	KB																		
Søndagsskole	KB																		
Skolekorps	KK																		
Piano gitar og kunst	KK																		
KRIK	KRIK																		
Miniklubb	DNK																		

*Gutteklubb og jenteforening for 4 år-4.klasse og «Yngres» for 5-7.klasse

Oppslutningen rundt de ulike fritidstilbudene varierer. Noen tilbud favner nærmest hele klassekull, for eksempel fotball, mens andre tilbud favner noen få enkeltpersoner. Slike variasjoner vil være naturlige. Hovedmålet må være å sikre at alle barn og unge på Kvitøy opplever at de har relevante og aktuelle fritidstilbud. Det er viktig å kunne knytte sterke vennskap, kjenne på fellesskap, dyrke sine interesser og utvikle seg på ulike områder. I et slikt bilde vil også fritidstilbud med få deltagere ha livets rett og oppleves relevante og avgjørende for enkeltpersoner.

Det kan være krevende på et lite sted å sikre at alle har et fritidstilbud som passer dem. Noen ønsker ikke å være med på fotball eller kor fordi tilbudet, aldersmessig eller nivåmessig, ikke er godt nok tilpasset. Andre vil oppleve det vanskelig å delta på fritidstilbud i kristen regi. I tillegg kommer ulikheter tilknyttet interesser og ønsker.

5.4 Fysisk aktivitet og anlegg

Kvitøy kommune eier og har ansvar for samtlige lekeplasser i kommunen. Lekeplassen i Volløy er nylig oppjustert til klatrepark. Sammen med de andre lekeplassene på øya er dette viktige møteplasser, særlig for barn, med mulighet for felles lek og samhandling. Også skoleområdet, området ved aktivitetshallen og fotballbanen gir mulighet for uorganiserte aktiviteter på fritiden. Snart kommer det kunstgress på fotballbanen med løpebane rundt. Da vil dette bli en arena der barn og unge, gjennom hele året, kan bli en møteplass.

Aktivitetshallen er tilgjengelig for barn og unge på søndager i vinterhalvåret. Gjennom «Åpen hall», kan de være i omgivelser som stimulerer til fysisk aktivitet i fellesskap med andre.

5.5 Natur og fritid

Kvitøy har omgivelser og en natur som innbyr til friluftsliv. Både i Sandrenna og på

Grønningstraen (kommunens friområder) har det vært viktig å tilrettelegge for fritidsaktiviteter, friluftsliv og båtliv. Gjennom turstier gjøres enkelte områder av øya lett tilgjengelig og allemannsretten sikres. Kvitsøy har også mange ubebodde øyer og holmer som brukes av lokalbefolkningen og andre til friluftsliv og båtliv. Ingen av fritidstilbudene for barn og unge på Kvitsøy sikter seg spesifikt inn mot friluftsliv. Naturen og friområder tas først og fremst i bruk gjennom uorganisert fritid og aktivitet.

5.6 Fritidstilbud for barn og unge - variasjon og samhandling

Det er ulike meninger om hvilke tiltak som er aktuelle og nødvendig å iverksette for å sikre et bredest mulig fritidstilbud for barn og unge på Kvitsøy. Selv om meninger, ønsker og behov varierer, vil de fleste være enige i at variasjon og samkjøring i fritidstilbudet er viktige goder. Ettersom fritidsaktiviteter stort sett er drevet på frivillig basis vil eventuelle endringer eller suppleringer i fritidstilbudet være avhengig av vilje og engasjement i lag og foreninger, i tillegg til enkeltmennesker. Flere av tiltakene under, vil derfor være begrenset til å handle om utredninger og sonderinger inn mot frivillige aktører. Det handler om å løfte frem ulike behov, muligheter og alternativer og i fellesskap finne løsninger som både er ønskelige og gjennomførbare. Det viktig å påpeke sårbarheten på et lite sted i forhold til rekruttering av frivillige medarbeidere. Det er ikke ønskelig å initiere prosesser med idémyldring som innebærer at allerede engasjerte, frivillige ledere og trenere, selv må øke arbeidsmengden eller må ut på en krevende rekruttering. I slike tilfeller blir idémyldring en ekstra byrde for den som allerede sitter med et ansvar. På et lite sted er det særlig viktig med en bred involvering av befolkningen i arbeidet med å forme et variert fritidstilbud for barn og unge.

- **Mer variasjon innen den organiserte lagidretten**

På Kvitsøy er det trening for fotballagene både i vinter- og sommerhalvåret, herunder deltakelse i seriesystem. Gruppene i volleyball har ikke vært påmeldt i serie, men deltatt i cuper. Det kan diskuteres i hvilken grad det er mulig å gi flere lagidrettstilbud på et lite sted som Kvitsøy dersom det innebærer deltakelse i seriesystem. Et alternativ kan være å tilrettelegge fotball i sommersesongen og håndball i vintersesongen. Involveringen for trenere blir da sesongbasert og man får en lengre pause ved sesongslutt. En slik løsning, vil for Kvitsøy sin del ikke gi et nytt fritidstilbud, tidsmessig, men økt variasjon i eksisterende lagidrettstilbudet. Dette er i tråd med anbefalinger for barneidretten. Det vil kreve rekruttering av trenere med en viss kompetanse innen håndball.

- **Mer allsidighet innen barneidretten**

Det er tydelige anbefalinger fra idrettsforbundet om å sikre variasjon i barneidretten. Mange steder har tilbud om allidrett eller idrettsskole for barn. Dette har tidligere vært forsøkt på Kvitsøy. Per i dag har barn, til og med 3.klasse, kun et tilbud om å være med i fotball. Det kan være mulig å ha håndball i vintersesongen, jamfør alternativet over, og å tilrettelegge for allidrett, noen måneder i vintersesongen. Da må fotballen avgrenses til sommersesongen. Det er også mulig å etablere et tilbud om allidrett for barn i SFO-tiden i tilknytning til SFO, eller som et parallelt tilbud i regi av kommunen eller frivillig aktør.

- **Samkjøring av fritidstilbudene i kristen regi**

Det finnes rundt 10 ulike fritidstilbud for barn og unge i kristen regi fordelt på fire ulike arrangører. Flere av disse tilbudene henvender seg til samme aldersgruppe. Kun

et av tilbudene har ukentlige samlinger. Fritidstilbudene fordeler seg på fem ukedager. Det ville vært hensiktsmessig å få til mer samkjøring mellom tilbudene.

- **Mer variasjon innen eksisterende fritidstilbud**

På et lite sted kan det være vanskelig å ha mange fritidstilbud en skal rendyrke.

Ønsker om variasjon i fritidstilbud trenger ikke bety at man skal starte opp mange nye tilbud. Det kan handle om å sikre variasjon i allerede eksisterende tilbud (flere er allerede temabasert gjennom variasjon i aktivitetstilbud). I tillegg arbeider idrettslaget med å skulle tilby et temabaserte fritidstilbud tilknyttet ungdomsklubben.

- **Tilrettelegging for fritidstilbud utendørs**

Av anleggene i kommunen er det bare fotballbanen som blir fast benyttet i forbindelse med fritidstilbud i sommersesongen. De øvrige anleggene, lekeplassene og friområdene blir brukt mer sporadisk og først og fremst uorganisert. Den planlagte kunstgressbanen vil gjøre det mulig å gjennomføre utendørs fotballtrening hele året. Tilsvarende vil en løpebane rundt fotballbanen gi muligheter i forhold til friidrett. Erfaringer fra andre steder viser at slike anlegg generere mer utendørsaktiviteter for barn og unge, både organisert og uorganisert. De øvrige anleggene rundt aktivitetshallen blir i mindre grad brukt. Det kan være nødvendig med en gjennomgang av hva som skal til for at området blir mer benyttet til organisert og uorganisert aktivitet.

- **Friluftsliv som en del av fritidstilbudene på Kvitsøy**

De fleste av fritidstilbudene på Kvitsøy foregår innendørs, gjennom hele året. Kvitsøy mangler fritidstilbud tilknyttet friluftsliv. I en kommune som Kvitsøy vil naturen være én av flere faktorer som kan være identitets- og tilhørighetsskapende. Det må derfor være prioritert å legge til rette for en aktiv bruk av naturen, også gjennom fritidstilbud. Det å ha tilgjengelige lokaler og utstyr er viktig. Her kunne det vært interessant å utrede mulighetene for et samarbeid med turistforeningen.

- **Variasjon i tilbudet gjennom kulturskolen**

Gjennom flere år har kulturskolen på Kvitsøy tilbudt opplæring i musikk og kunst. Både innen musikk og kunst er det et bredt spekter med muligheter når det gjelder tilrettelegging av fritidstilbud for barn og unge. I tillegg finnes muligheter innen dans og teater. Det kan være hensiktsmessig, med jevne mellomrom, å evaluere tilbud gitt av kulturskolen. En evaluering vil sikre at kommunen er i stand til å møte interesser og behov blant barn og unge på en god måte.

- **Samarbeid og samkjøring**

På et lite sted, der fritidstilbudet i utgangspunktet er begrenset, er det viktig med samarbeid og samkjøring mellom ulike aktører. Noe av hensikten med kulturkalenderen handler om å sikre et totaltilbud der flest mulig barn og ungdommer kan delta på flest mulig aktiviteter. Derfor er det viktig å unngå situasjoner der barn og unge må velge vekk et ønsket fritidstilbud på bakgrunn av manglende samkjøring. De årlige møtene rundt kulturkalenderen, som kommuneadministrasjonen inviterer til, har hatt varierende oppmøte blant engasjerte, frivillige aktører i arbeid for barn og unge. Det kan derfor være hensiktsmessig å samle aktørene og forhøre seg om andre modeller og møtepunkt som kan benyttes. Dette for å sikre størst mulig grad av samarbeid og samkjøring.

Tiltak	Frekvens/omfang	Ansvar	Finansiering	Tidsplan
Dialog med KIL med tanke på allidrett i vintersesongen	Initiere prosess internt i KIL	Kulturavd./KIL	Kr.20 000,- til evt. kursing og utstyr	Innen 2019
Utrede muligheten for SFO-allidrett	Kontinuerlig	Skole	Innenfor eksisterende rammer	Innen 2020
Dialog med KIL med tanke på økt variasjon i lagidrettstilbudet.	Initiere prosess internt i KIL	Kulturavd./KIL	Kr.20 000,- til evt. kursing og utstyr.	Innen 2020
Dialog med aktørene som driver i kristen regi, ift. samkjøring	Initiere prosess blant de aktuelle aktørene.	Kulturavd./ de aktuelle aktørene	Innenfor eksisterende rammer	Innen 2019
Idemyldring – folkemøte med fokus på fritidstilbud for barn og ungdom	Enkelthendelse hvert femte år	Kulturavd/ frivillige aktører på Kvitsøy.	Innenfor eksisterende rammer	2019 2024 2029
Evaluering av kulturskoletilbudet	Kontinuerlig	Kulturavd.	Innenfor eksisterende rammer	Innen 2019
Oppgradering av området ved hallen	Prosjekt	Teknisk avd	Egen utredning ved behov	Innen 2022
Etablere kontakt med turistforening med tanke på fremtidig samarbeid i forhold til lokaliteter og utstyr.	Kontinuerlig	Kulturavd.	Egen utredning ved behov	Innen 2020
Etablere et forum for samarbeid og samkjøring for aktører som har tilbud for barn og ungdom.	Kontinuerlig	Kulturavd.	Innenfor eksisterende rammer	Innen 2019

5.7. Oversikt over aktuelle tiltak i forhold til kultur og fritid

6. Utdanningsløpet

6.1 Barnehagen som en del av det livslange læringsløpet

Barnehagen er første frivillige trinn i et langt utdanningsløp. Den skal gi barnet en god start uavhengig av bakgrunn og behov. Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn der omsorg, danning, lek og læring skal ses i sammenheng. Barn lærer når de leker, og leker når de lærer. Samtidig er det like mye god læring i omsorg, som det er mye omsorg i god læring. Barnehagen skal fremme læring og personalet skal ha et aktivt forhold til barns læringsprosesser. Rammeplanen for barnehagen påpeker at barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser.

Lek har en egenverdi og er en grunnleggende livs- og læringsform alle barn kan uttrykke seg gjennom. Leken er av en så vesentlig betydning at alle barn har rett til å leke, ifølge FN's artikkel nr. 31. Rammeplanen for barnehagen (2017) fremhever at barnehagen skal ivareta barns behov for lek, og at leken skal ha en sentral plass i barnehagen.

Gjennom leken utvikler barna en sammensatt kompetanse som har stor betydning for utvikling og sosialisering. Gjennom lek utvikler de sosiale og språklige ferdigheter. Leken gir rom for bearbeiding av følelser og inntrykk, samt utforskning av miljøet.

Barn skal oppleve progresjon i barnehagens innhold. Det vil si at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Rammeplanen påpeker at alle barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen må legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø.

6.2 Barnehagestart og overgang innad i barnehagen

Barnet har som oftest tre innkjøringsdager, men det er positivt med flere om foreldrene har anledning. Det legges vekt på at barnet skal bli trygt og etablere relasjoner med andre. Barnehagen tilpasser rutiner og organiserer tid og rom i nært samarbeid med foreldrene. Slik får barnet best mulighet til å bli kjent. Barna viser stor glede av å være sammen med hverandre. Etter hvert som de blir kjent, utvikles vennskapsbånd. De søker hverandres nærvær og utvikler kontakt og relasjoner via smil og latter, motoriske aktiviteter og felles leketøy.

Når barnet skal bytte avdeling, skjer tilvenningen over måneder. Barnet får jevnlig være sammen med den nye gruppa si. Dette er stor stas, og overgangen går som oftest svært fint.

6.3 Overgang fra barnehage til skole

For å forberede 5. åringene til skolestart, har barnehagen et godt samarbeid med skolen. Det er en fordel for skolestarterne at barnehagen og skolen ligger rett ved siden av hverandre. Barnehagen går ofte på besøk i skolegården og låner SFO - rommet ukentlig. Her er det både lek og skolerelaterte oppgaver. Målet er at barna skal bli trygge på skolens lokaler, og på vekslingen mellom tid i klasserommet og friminutt i skolegården. Noe av det som barnehagebarna øver mest på er sosial kompetanse. I vårhalvåret får skolestarterne innimellom være med 1.klasse. Barna skrives inn, og hilser på fadderne sine. Barnehage og skole har overføringsmøter der skolen forbereder seg på barnegruppa som kommer.

Det er også en tradisjon at de overnatter i barnehagen som avslutning før sommerferien. Dette er en markering på at de er ferdige i barnehagen. Kanskje et av barnas siste magiske øyeblikk fra tiden der.

6.4 Overgang fra barnehage til SFO

Det har ikke vært tradisjon for besøk og innkjøring i overgangen barnehage og SFO. Fra og med våren 2019 har rektor og barnehagestyrer bestemt at dette skal endres. Det vil bli utarbeidet en handlingsplan som inneholder den nye ordningen med innkjøring på SFO før skolestart, jamfør føringer fra regjeringen, skolestart 2018-2019.

6.5 1.-10.klasse

Skolen har høsten 2018 startet et arbeid, etter innspill fra skolens samarbeidsutvalg, angående overgangsrutiner 1.- 4., 5.-7. og 8.-10. og videregående. Inn i planen vil blant annet vurderingsformer, tidlig innsats, samarbeid på tvers av hovedtrinnene, hospitering videregående skoler, arbeidserfaring og informasjon/samarbeid med foreldre belyses.

6.6 Hovedtrinnenenes fokusområder

Småskoletrinnet har fokus på de grunnleggende ferdigheter innen lesing, skriving og regning. Dette kommer til uttrykk gjennom innarbeiding av lesestrategier, tidlig fokus på lesing og skriving i matematikkfaget og varierte arbeidsmetoder som gruppearbeid, pc, nettbrett og pedagogiske læringsapper, stasjonsarbeid og ekstra pedagogressurs/tolærer.

Mellomtrinnet og ungdomstrinnet har fokus på dybdelæring gjennom tverrfaglig arbeid. Dette utfordrer lærerne ekstra i form av tilpasning av lærestoffet. Å gi elevene en sterkere klassefølelse prioriteres, samtidig får elevene flere å spille på. Mellomtrinnet bruker samtalen som naturlig del av undervisningen, samt systematisk bruk av læringsvenn. Fokus på psykisk helse vektlegges. Klassens time kjøres både samlet og kassevis. Ungdomstrinnet veksler mellom gruppearbeid og individuelt arbeid. Her er det ekstra fokus på medbestemmelse, ulike læringsstrategier og at vurderingssituasjonene gjøres forutsigbare for elevene.

6.7 Overgang til videregående

Skolen har systemer for å sikre en god overgang fra grunnskole til videregående skole. Elevene forberedes gjennom faget Utdanningsvalg. I tillegg hospiterer elevene i videregående skole og i arbeidslivet. Hospiteringen er lagt til 9. og 10. klasse. Å hospitere synes elevene er kjekt. I løpet av inneværende skoleår innføres en samtaleordning mellom yrkesrådgiver skole og elev/foresatte. Denne kommer i tillegg til eksisterende samtaleordning mellom elev/yrkesrådgiver.

Kommunen har inngått en samarbeidsavtale med Rogaland fylkeskommune om «Karriereveiledning og kjøp av opplæringstjenester til faget utdanningsvalg». Tiltaket skal bidra til å utvikle gode faglige nettverk, og sikre at kontakt og samarbeid mellom skole og arbeidsliv blir bedre. Dette er med å sikre en bedre opplæringen for elevene våre i grunnskolen, elever i videregående skole og lærlinger på vei til fag- og svennebrev.

7. Framtidsbildet

Barnehagene i Norge har det siste året forberedt seg på to nye lovendringer som Stortinget har vedtatt. Ny bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm. Bemanningsnormen stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år, og én ansatt per seks barn over tre år. Skjerpet pedagognorm innebærer minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år, og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene må innfri ny bemanningsnorm innen 1. august 2019, og pedagognorm innen 1. august 2018.

I desember 2018 fikk Kvitsøy barnehage mulighet til å lyse ut en tidligere fast assistentstilling som nå er omgjort til en barnehagelærerstilling. Stillingen ble besatt, og barnehagen har nå innfridd lovkravet om mer pedagogisk bemanning. Siden Kvitsøy har varierende barnekull og politikerne ønsker full barnehagedekning, har barnehagen tidligere vært fleksible i forhold til bemanningsnormen. Et halvår kan barnehagen være under grensen, og neste over når det gjelder antall barn. Når antall barn pr voksen i 2019 blir et lovkrav må barnehagen avgjøre i dialog med fylkesmannen i Rogaland hvordan dette kan sikres på best mulig måte.

Grunnskolen har fått nye tilsettingskrav for de ulike hovedtrinnene (Utdanningsdirektoratet, 2015). Lovendringen gir tydelige krav til fag enkeltlærerne har lov å undervise i, og på hvilke

trinn. Det er også krav til rektors kompetanse (ibid). Skolen er godt i gang med å videreutdanne de lærerne som trenger det. I tillegg er nyansatte, som ikke oppfyller kravene, ansatt på gjeldende vilkår gitt i lovendringen.

Ved skolestart høsten 2018 ble det innført ny lærernorm:

«Stortinget har bestemt en ny lærernorm i grunnskolen. Denne trer i kraft 1. august 2018. Målet er at det høsten 2018 skal være én lærer per 16 elever i 1.–4. klasse og én lærer per 21 elever i 5.–10. klasse. Fra høsten 2019 er målet at det skal være én lærer per 15 elever i 1.–4. klasse og én lærer per 20 elever i 5.–10. klasse.»
(Utdanningsdirektoratet, 2018)

Lovendringen medfører ingen endringer for skolen da kravet er oppfylt.

8. Det fysiske miljøet

8.1 Det fysiske miljøet og bygninger

Barnehagebygget fra 1991 har hatt behov for en del oppussing de siste årene.

Barnehagepersonalet anser nå barnehagens indre og ytre miljø som funksjonelt for dagens brukere. Ved en økning i innbyggertallet, slik vi kan se for oss mot Rogfast, kan det bli behov for utvidelse i form av et tilbygg. Det kan også komme nye krav til barnehagens innhold og bygningsmasse som kan medføre slike behov. Kostnadene for en ny barnehageavdeling må vurderes når behovet melder seg, men vurderes uansett som overkommelig.

Skolebygget bærer preg av å være bygget innenfor ulike tidsepoker, noe som medfører en mangelfull utnyttelse av plassen. Skolen har flere ganger, lite grupperom og stor størrelsesvariasjon av klasserommene. Dette medfører lite forutsigbarhet i plassering av klassene i forhold til alderstrinn. Ved økning av elevtall og barn med behov for tilrettelegging av de fysiske forhold, må universell utforming bedres. Før eller senere trenger Kvitsøy en ny skole, kanskje om 10 til 20 år. Dersom kommunen da er en egen kommune, vil et nytt skolebygg 1. – 10. klasse ha en kostnadsramme på minst 30 millioner kroner (2019 kroner). Dette blir en investering som kommunen trenger hjelp til. Utsira kommune fikk for noen år siden flere millioner i tilskudd direkte fra staten, men et slikt tilskudd er ingen selvfølge. Spørsmålet om ny skole må vurderes kontinuerlig.

Når det gjelder barnehagen og skolens ytre miljø, kommer den til å endre seg noe. I forbindelse med Rogfast vil det bli etablert ny vei i dagen på Kvitsøy fra tunnelåpningen til «idrettsparken». Veien vil bli lagt øst for KIL sitt idrettshus og aktivitetshallen. Dagens vei fra bedehuset bort til krysset Leiasundveien/Nordbøveien vil bli fjernet når Rogfast åpnes. Det er et ønske å omregulere området mellom barnehage/skole og aktivitetshallen til offentlige formål/friområde. Skolegården burde vært noe større. Det foreligger allerede i dag utkast til planer for å kunne ta i bruk arealet mellom skole og aktivitetshall som en del av skolens og barnehagens uteområde. Dette vil bli nærmere utredet i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Framtidig atkomst og parkeringsløsning/av- og påstigning for barnehage/skole må da ses nærmere på. Det er ønskelig, fra skole og barnehage, at kun varelevering og nødetater kjører inn til bygningene. Parkering av personbiler kan legges noe i utkanten av området, slik at barnas trafiksikkerhet blir ivaretatt.

8.2 Åpen barnehage

Sist kommunen hadde dette tilbudet var i 2004-2005. Barna i Åpen barnehage, var på en egen avdeling sammen med sine foreldre. Denne modellen ser barnehagestyrer for seg som mest hensiktsmessig. Å etablere åpen barnehage innenfor den ordinære driften, og sammen med de faste barnehagebarna, kan sees på som utfordrende med hensyn til pedagogiske prinsipper og taushetsplikt. De senere år har omtrent alle førskolebarn på Kvitøy gått i barnehagen, så det har ikke vært grunnlag for å ha Åpen barnehage. Barnehagestyrer mener at tilbudet om Åpen barnehagen kan vurderes kontinuerlig, i forhold til antall barn som går i barnehagen, og antall barn som ikke går i barnehagen.

9. Handlingsplan/målsettinger

9.1 Samarbeid mellom barnehage og skole, «blågrønt» oppvekstsenter

Tiltak	Frekvens/omfang	Ansvar	Finansiering	Oppstart/ Tidsplan
Utvikle en periodeplan og en årsplan der barnehagen redegjør for hvordan det pedagogiske arbeidet skal knyttes opp imot lek og fostring i naturen	Virksomhetsplan hvert 4. år Årsplan – evalueres årlig	Barnehage	Innenfor eksisterende ramme	2019
Fellesturer sammen med barnehage	En gang i året – (vårhalvåret)	Barnehage skole	Innenfor eksisterende ramme	2019
Tydelig samarbeid mellom barnehage og småskoletrinn	Årlig	Barnehage skole	Innenfor eksisterende ramme	2019
Felles plandag – fokus på felles satsingsområde og slagors «Eg ser deg»	Årlig (høsthalvåret)	Barnehage skole	Innenfor eksisterende ramme	2018
Bruk av nærområdet i undervisningen	Kontinuerlig, del av temaplaner i alle fag	Skole	Innenfor eksisterende ramme	2019
Aktivitetsturer 5.-10. klasse	En gang i året – 4. dager	Skole	Innenfor eksisterende ramme – (bevilgninger politisk og leirskoletillegg)	?
Hardhausen	1. gang i året – vår/sommer	Skole	Innenfor eksisterende ramme	?
Innsamlingsaksjon – løp...?	1.gang i året – høst	Skole og barnehage	Innenfor eksisterende ramme	
Turer i nærområdet - temaplan	1. – 2. ganger i uken	SFO	Innenfor eksisterende ramme	2019
Natur, lek og fostring inn i ny arkitektur – ny utforming av friområde bhg./skole/Aktivitetshall	«Etter Rogfast»	Teknisk avdeling i samarbeid med barnehage skole	Kommunen	I forbindelse med Rogfast

Høsten 2019 kom Regjeringen med nye føringer, se over, i forhold til et tettere samarbeid barnehage/skole. I planen vil dette være et viktig satsingsområde for oppvekstansvarlige (barnehage- og skolefaglig ansvarlig) i kommunen i perioden framover. I tillegg til et sterkere fokus på bruke av uteområdet i lek og undervisningen.

9.2 Fokus på trygge oppvekstvilkår – etter Rogfast

Tiltak	Frekvens/omgang	Ansvar	Finansiering	Tidsplan
Kommuneplanarbeid	Kontinuerlig	Kommunens planavdeling	Innenfor eksisterende ramme	?
Trafikksikringsplan for Kvitøy kommune	Rullering av trafikksikkerhetsplan	Kommunens planavdeling	Innenfor eksisterende ramme	?
Trafikkforebyggende arbeid – trafikkopplæring inne og ute barnehage/skole/SFO	Årlig - høsthalvåret	Barnehage, skole og SFO-leder, Finnøy lensmannskontor	Innenfor eksisterende ramme	2018
Omlegging av vei ved skolen og barnehagen ifm bygging av Rogfast		Vegvesenet, kommunens planavdeling barnehage og skole	Utenfor ramme	?

Det blir viktig med et tett samarbeid mellom barnehage/skole og kommunens planavdeling i årene framover når det gjelder trafikksikring. For å få til dette er det en forutsetning av både barnehage og skole tas med i planarbeidet fra starten av.

9.3 God faglig kompetanse i barnehage og skole – også etter Rogfast

Tiltak	Frekvens/omgang	Ansvar	Finansiering	Tidsplan
Rekruttere og beholde dyktige personalet	Kontinuerlig	Barnehage skole	Her er det mulig rammene må økes?	2018
Tilby lærerne i skolen videreutdanning i tråd med regjeringens strategi for kompetanseheving fram mot 2025	Kontinuerlig – lage kompetansehevingsplan fram mot 2025	Rektor	Her er det mulig rammene må økes?	2018
Lage en kompetansehevingsplan med utgangspunkt i kurs, hospitering og annet samarbeid med ulike fagpersoner barnehage og skoler på fastlandet.	Kontinuerlig (Vektlegge kompetanse til alle ansatte, «Gulrot»!)	Skolen Barnehage	Øke rammene? Regjeringen finansiering gjennom «Midt-samarbeid/ kommunesamarbeid»	2019
Sikre et godt arbeidsmiljø for hele personalet	Kontinuerlig	Barnehage Skole Tillitsvalg Verneombud Alle ansatte	Innenfor eksisterende ramme.	2018
Sikre at organisasjonen er forutsigbar og har gode resultater slik at nye lærere ønsker å jobbe på Kvitøy	Kontinuerlig	Barnehagestyrer og rektor	Innenfor eksisterende ramme	2019

Fokus på strategier for å opprettholde og sikre målsettingen om å beholde lokale barnehagelærere og grunnskolelærere med godkjent kompetanse etter gjeldene retningslinjer fra regjeringen (barnehage 2018 og grunnskole 2025). Satse på egenutvikling, gjøre kjekke ting sammen og ha fokus på både enkeltmennesket og personalet som gruppe.

10. Gjennomføring og oppfølging av Oppvekstplanen

Oppvekstplanen er en temaplan. Tiltakene i oppvekstplanen skal gjennomføres innenfor planperioden. Gamle tiltaksplaner/handlingsplaner/temaplaner vil bli oppdaterte og nye utarbeidet – med forbehold om tilstrekkelige økonomiske rammer.

10.1 Oppfølging – rutiner og system

Det vil bli utarbeidet en handlingsplan der de ulike tiltakene blir definert gjennomført. Administrativ arbeidsgruppe har ansvaret for å lage en tidsplan over når de enkelte tiltaksplaner/handlingsplaner/temaplaner skal lages/oppdateres. Målene og gjennomføringen i tiltaksplanen vil bli en del av ulike prosesser i personalgruppene, der det er naturlig også i foreldregruppene. Dette vil framkomme av tidsplanen for gjennomføring. Ved å involvere personal og foreldre vil eierskapet til planene og mål for planene sikres. Planene vil bli omtalt i årsmeldingen når de er utarbeidet og der det er naturlig.

11. Barndommen

«BARNDOMMEN

ER EN LIVSFASE MED EGENVERDI I

MENNESKETS LIVSLØP.

SMABARNALDEREN ER IKKE EN PERIODE SOM KUN

DREIER SEG OM Å TILEGNE SEG TILSTREKKELIGE

KUNNSKAPER OG FERDIGHETER,

FOR Å KUNNE TA DEL I DE VOKSNES

SAMFUNN SÅ RASKT SOM MULIG.

BARNDOM ER VEKST UTFRA EGNE

FORUTSETNINGER.

BARNDOM KAN IKKE FREMSKYNDES,

DEN KAN IKKE TAS IGJEN,

DEN SKAL FÅ TA SIN TID».

12. Kilder

Diverse internettadresser

Kulturkalenderen høsten 2018 (2018). Hentet fra

<http://www.kvitsoy.kommune.no/Nyheter/Kulturkalender-hosten-2018/>

(hentet 09.november 2018)

Tidsbruksundersøkelsen 2010 (2010). Hentet fra:

<https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/tidsbruk/hvert-10-aar/2012-01-18>

(hentet 09.november 2018)

Utdanningsdirektoratet. (2015). Generell del av læreplanverket. Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/generell-del-av-lareplanen/>

Utdanningsdirektoratet. (2016). Hva er et godt læringsmiljø? Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/psykososialt-miljo/hva-er-et-godt-laringsmiljo/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). Hva er fagfornyelsen? Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/hva-er-fornyelse-av-fagene/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). Lærernorm for grunnskolen – kalkulator (2019 -20). Hentet fra:

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/larernormkalkulator/larernorm-for-grunnskolen2/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). Nye læreplaner i grunnskolen og gjennomgående fag i vgo – hva skjer nå? Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/hva-skjer-nar-i-fornyelsen-av-fagene/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). Overordnet del av Læreplanverket. Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/>

Utdanningsdirektoratet. (2015). Tilpasset opplæring – inkludering og fellesskap. Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/inkludering-og-fellesskap/>

Utdanningsdirektoratet. (2015). Tilsetting og kompetansekrav. Hentet fra:

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/saksbehandling/larerkompetanse/>

Konvensjoner

FN's barnekonvensjon. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller. Hentet fra: Regjeringen.no:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Lover, læreplaner og rammeplaner

Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Barnevernsloven. (1992). Lov om barnevernstjenester (LOV-1992-07-17-100). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>

Introduksjonsloven. (2003). Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (LOV-2003-07-04-80). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-07-04-80?q=introduksjonsloven>

Utdanningsdirektoratet. (2016). Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/hvordan-er-lareplanene-bygd-opp/>

Opplæringsloven. (1998). Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (LOV-1998-07-17-61). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Rammeplan. (2017). *Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (FOR-2017-04-24-487). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2017-04-24-487>

Meldinger til Stortinget (Meld.St.)

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen* (Meld. St. 19. (2015 – 2016)).

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cae152ecc6f9450a819ae2a9896d7cf5/no/pdfs/stm201520160019000dddpdfs.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen* (Meld. St. 21. (2016 – 2017)).

<https://www.regjeringen.no/contentassets/71c018d2f5ee4f7da7df44a6aae265bc/no/pdfs/stm201620170021000dddpdfs.pdf>

Diverse:

Referat fra felles ped leder - og teamleder møte 26. februar 2018

Personalmøte i Kvitsøy barnehage 27. februar 2018

Konklusjoner fra folkemøtene 15. mars og 9. april 2018

Rådmannens ledergruppe og kommunestyrets workshop 26. april 2018

Møte med SU i barnehagen, og FAU på skolen 22. mai 2018

Kvitsøy barnehages årsplan